

اداره مرکزی :
انقره ده ، معارف امینلکی یاننده کی دائره
استانبول بوردوسی :
استانبولده ، انقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

هیاته دائره هیاته ۰۰۰ دنیاه راها جوق حیات قاتالم !
- نیجه -

نسخه سی له برده 15 غرورده .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنئی ملکتر ایچین 7,5 دولار)

ابونه و اعلان ایشاری ایچین استانبول بوورسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشارنک مرجعی انقره مرکزیدر .

صافی : 93

انقره 6 ، ایلول ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه :

شیوه اندیسی

یکی حرفله انتقال ایده رکن ، تک بر
اندیشه کوستریشسه ، اوده شو اولدی :

— عجیا لاتین حرفلری تورک دیلنک
کندی شیوه سنی محافظه به مقتدر اولاجقمی در؟

بو اندیشه نك معصوم اولدیغی قادر دقتی
جالب اولدیغی قبول ایده لم : کوچوک بر ملاحظه
بو اندیشه نك بر آرز یورک اوزونتوسنه بکزه
تأثیرینی سیلمه به ، حتی بوکا مقابل بر اطمینان ،
بر فرحلق تأمین ایتمه به کافی کلیر .

بو اندیشه ده بولونان بر ذهن ایچین بو سؤاله
جواب ویرمه زدن اول ، باشقا بر جوابه زمین
حاضر لامالی در :

« عجیا لاتین حرفلری تورک دیلنک کندی
شیوه سنی محافظه به مقتدر اولاجقمی در ؟ »
سؤالندن اول :

— اسکی حرفلریز کندی شیوه مزی
محافظه ایدیورمی ایدی ؟

سؤالنه جواب ویرمه لی در .

اسکی حرفلره یکی حرفلرک بین الملل قیمتلری
طباعتده و آلدیه بر برینه نظر آ حائز اولدیغی
فرقلری قونوشمه به لزوم کورمه یورز ؛ فقط
اسکی حرفلردن یکی حرفله کچرکن آک مهم
انقلاب (هر سسز حرفی بر صدالی حرف ایله

ایله تمثیلی بر اساس اولازق حکم سوردیگی
زمانی شیوه سنی فایب ایده جکدر ؟

بالعکس... یکی املاتور کجه نك کندی شیوه سنی
محافظه ایتمکله قالمایاجق در . بو کون تورکیه نك مختلف
یوردلرنده بر بردن فرقلی تلفظلرده اسکی املانک
اوینادیغی مضر روله نهایت ویردک .

اسکی املا ، کله لری هر یرده بر تورلو
اوقومایه امکان ویره جک الاستیقی بر ماهیت
عرض ایدیوردی . قرارسز ، ایکی یوزلو
بر املامز واردی . بوتون آهنگ قانونلری
و خاطر لایارق اوقودیغمز بر چوق کله لر ،
یازی تاریخنک هر دورندن یکی بر یارا
آلارق چیقمش کپی ایدی . شیمدی ،

(۱ هر سس ایچین بر حرف ، ۲ هر
هجه ده بر سسلی حرف اساسلری تورک دیلنک
کندی شیوه سنی مصون طومتغله قالماز ، اوکا
موعود اولان تکاملی ده آک سرعتی بر حرکتله
ایشته بواملا سیسته می تأمین ایدر .

مقی طارح

کوستره مک (اساسنده طویلا نمایورمی ؟ بر بو
نتیجه بی ، برده دونکی املاده دیلرک مالزومه سنی
تشکیل ایدن هجه لرک صائتسز وضعیتلری
کوز اوکنه کتیریکز ؛ هجه لرک بو صائتسز .
لکنه رغماً بر سسز حرف ایله ادا ایدیه جک
سسک بر چوق حرفلرک شکللره تمثیل
اولوندیقنه باقیکنز .

بر طرفدن حرفسز ، دیکر طرفدن
بر سسه بدل مختلف شکل و صورتده حرفلره
وجود بولمش بر املا سیسته منک نهایتسز
تشوشلری ایچنده تورک دیلنک شیوه سنی محافظه
اولونمشمی در؟ فی الواقع ، تلفظ لسانک حاکم قدرتی
بوتون بواملا آنا ریشینک فوقنده قالمش ، استانبول
شیوه سنی ایله خلاصه واقاده ایتدیکنز تورکیه نك
مشترک ودلیر شیوه سنی ، بوتون سه و دیکمز
وبرایجه اداسنی فدا ایتمه به قیامادیغمز شیوه یی
بزه طبیعی تکاملنی آلمش ، بویومش اولارق
کتیردی . بیلرجه (طوغری) یازدیله ،
(دوغرو) اوقودق . شیمدی اونک حرفلرده
انقلابدن باشقا بر حرکتله اصلاحی تحققی
ساحه سنه چیقارامایان بوتون بو قاریشیقانی
ایچنده صفوتی و تکاملنی ینه خللدن مصون
بولدیغمز بر دیلی ، هجه لرک بوتون صائتلی
کوستره یله به باشلادیغی ، بر سسک بر حرف

دوقوزنجي عصر شاعران دن :

عطاينك توپوغلري

« عطاى » غلصيله مشهور اولان عوض پاشا زاده « اخى چلبى » دوقوزنجي عصر ك طابنمش شاعران دن در . « لطيفى » ، « اول دورك شعران سن دن مرحوم شيخيدن كچيچك بوندن اشبهى يوقدر » مطالعه سنده بولونوبور . ديوانى ديمه سهك بيله خيلى منظومه لرن دن متشكل يكانه بر مجموعه بوكون بروسه موزه سى . كتيخانه سنده محفوظدر . لسان و املا تاريخى نقطه لرن دن ده اربانجه تدقيق و تبعه لايق اولان بو مجموعه نك ايچنده عطاينك شعر لرن دن باشقا « وقايى » ، « نعيمى » و « ولى الدين اوغلى احمد پاشا » نك ده منظومه لرى واردر . بش يوز كسور سنه اول ياشايان عطاينك غزل لرى عموميتله زكا كتدن برى در :

بن برده عدمه كه اول نهاندم
مهر كله شمس كى جهانده عينا دم
جان مرغى آشتيانكى قيلمىدى آشتيان
اطلاق عالنده كه بن لامكاندم
ملك شهادت ايجره نشام بوغيدى كيم
عشاق ايچنده صاحب نام و نشاندم
سن مصر حسنه ملك عماده عز بزدك
كه اقليم عشقه بن قولك اول دمده خاندنم
ملك ازله بن تن و سن با كه جانكن
بر قاييدى عشقك و بن آ كه جاندم
بن شول عطاييم كه سفر ايلانده سن
شهر عدمه آيشكه جان فشاندم

نغمه جنك ايله غمكين دلجى شاد ايدم
عيش اساسينه دميدر ينه بنناد ايدم
دل مسكين دولاشالدىن برى مشكين صانچكه
ديمدك مسكن مألوفى بر باد ايدم
كيتدى ياشم كه اشيكنگده سنك خادم اولان
بن دخى آدين آنك لعل كهرزاد ايدم
كوه فرقتده صالوب تيشه جد وصل
لب شيرينگيچون كنديمى فرهاد ايدم
بر باشم وار يولكه عشقكيچون ترك ايدم
كرچه كم نسنه در الابارى بر آد ايدم

خلاصه دوقوزنجي عصر ك مهم برسيامى اولان عطاى حقنده ايلرى ده مستقل بر تدقيقنامه قلمه آلمق اوزره بوراده اونك يالكر توپوغلرن دن بحث ايتك ايتيورم .

توپوغ ، تورك شاعر لرينك ، اداب و اركانتى

« پرى » نك تولوبى

اوصباح بردن بره حزان ايتمشدى كويه ،
داها اويانمىدى روىالرن دن « پرى » .
لوش رنكر داغيليركن كوشلى ، ماوى كوكه
چيلغين برسيل ايصلاىدى صيرما تور تولو پرى .
بر حزان صداسيله اوياندى اويقوسن دن ،
غمخور ، اوزكك كوزلزلله اطرافنه باقيدى :
آيريلنك ايلدى ايشته جاملره ووزان ،
ديمك او آجى ، مششوم كونر بويله باقيدى !
داها دون آلتين كيبى پارلايان كوشيله
أبدى ظن ايتمشدى بو يازك نشه سنى . . .
داها دون ، اوكا بيك بر عين ايدن اشيله
ديكله مشدى ساحله دالغالرك سنى .
بو آجى اوفى صارصدى تولوم آجيسى كيبى ؛
بر او كسوز غريبلىكى چوكدى بردن ايچنه ؛
كوزلرينه دلهملار دولدى ، چيرپندى قلى ؛
دوداغندن كچدى بر آه ده ريندن ده رينه .

بپراقق لازم آرتيق بو فاسز ديارى . .
رنكيله ، كوشيله بويله آلباتدى اوفى !
برى خاطر لايارق كوزل يازى ، بهارى ،
ديدى : « نه حزن نيش بو كوزل موسمك صوكى ! »

آرتيق نه كوكارنده پارلاياجق بيله يزلر ،
نه آتش يوزلو بر آى افتدن دوغاجق در .
قيرلرى چيچكله يه ، سوسله يه تازه قيزلر
بو وقتسز مچراندن صاراروب صولاجق در .
برى ثورتدى ماوى تول ثورتوسنى باشنه ،
سير ايتدى اطرافنى خويلالى كوزلريله ؛
دايانارق بالقونك بياض مرمر طاشنه ،
هيچقيردى روحنك آك آجيقلى كدريله . . .
صوكرا برخسته كيبى ، يورغون ، ساحله ايتدى ،
اوفى بر تابوت كيبى بلكه يوردى صاندالى ؛
بم بياض چهره سيله بر تولو كيبى بئندى ،
اوستنه مزار كيبى چوكدى قوجالمان يالى ! .

اون دقيقه لى برير كچرك ساحل بويى ،
دوردى يشيل كوكسكلى بريالينك اوكنده .
سه وكيلى يى چاغيردى ، آرادى بوتون قوينى ،
كوره نلر ديديلر كه : « بوشدى بو يالى دون ده ! »

دوداغنى بوكرك سيلدى كوز ياشلرينى ؛
بو بكنمه ز آيريلق ؛ آه بو وقتسز حزان ! .
چاتجه نازلى نازلى او ايچنه قاشلرينى ،
بردن بره ايچنى صارصدى ده رين بر عصيان . . .
اوفى جاناوار كيبى سوروكلدى ائكينلر ،
قايب اولوركن ، آجيقلى سسى اكلدى روزكارده ،
ديوردى : « خاطر لارسه بركون كلرده آكر ،
» سويله بيكر ، برى يى آراسين دالغالرده ! »

شكوفه مزال

عجلردن آلدقلى ذيون ادبياتنه علاوه ايتدكلى
بر نظم شكيدر . كوپرلى زاده محمد فواد بك « توركيات »
مجموعه سنك ايكنجى جلدنده توپوغه حصر ايتديكى
بر مقاله سنده توركلرك تومالى اولان شكالرن دن بحث
ايله بك حقى اولارق سائر اسلامى ادبياتلر ده
بولونوبور يالكر تورك قلاسيق شعرنده ميدانه
چيقلارلى ، بو نظم شكالرينك اساس اعتباريله تورك
خلق ادبياتندن كلنكده اولديغنه بر دليل اولدينى كى ،
قلاسيق تورك شعرينك - سطحى نظر مدققلرك ظنى
وجهله - اسيرانه بر تقليد دن عبارت اولمايغى ده
كوستره بيلير ، ديمشدى .

توپوغ « فاعلاتن فاعلاتن فاعلن » وزننده دورت
مصراع دن متشكل بر نظمدر . قافيه ترتيبى اعتباريله
عجلرك رباعيسنه بگزى ، يعنى يادورت مصراعى بردن ،
ياخود اوچنجى مصراع سر بست قالارق برنجى ،
ايكنجى ، دوردنجى مصراعلر هم قافيه اولور . بر قسم
توپوغلرده قافيه اتخاذا ايدين كلكلرك آراسنده جناسه
رعایت ايديلير ، « سيدنسيمى » نك شومنظومه سنده
اولدينى كى :

كاف ونون معينده كل معنى در
يعنى كاف ونون صدقدر معنى در
محشرك صورى چالندى ياتمه دور
كوزكه نه سوداده سك خالك نى در

« نسيمى » نك استانبولده آياصوفيه كتيخانه سنده
محفوظ بر ديواننده اولدينى كى بروسه موزه سنده كى
مجموعه دهده عطاينك توپوغلرى « رباعيات » سرلوحه سى
آلتنده صيرالانمشدر . « ادبيات تاريخى » مراقليسى
قارغلمزه بر خدمت اولق اوزره بونلرى نشورايه
كچيرسيورم :

ويرمه مك دل دلبرك كيسوسنه
صيفمه يه عاشقرك ناموسنه
سر فنادر غمزه جادوسنه
جان دخى قربان كان ابروسنه

ديده عرفانى آج بيدار ايسهك
عشق جامن نوش قيل هشار ايسهك
اوله غافل طالب بيدار ايسهك
سردن آل يوسرور سردار ايسهك

عارضى يارك جان بوستانيدر
قدى طوباسى ، صابى ريجانيدر
كوبى جنت ، اهل ذل رضوانيدر
بس رقيب اول آره نك شيطانيدر .

عشق اهلى بى سر وسامان كرك
دوست زانى كيبى سر كردان كرك
هر كيمه كيم ملك جاويدان كرك
فتنه قاشك يايه قربان كرك

عرق و هیاتك مقایسه‌ی ترقیقی

— تعقیب ایدیه‌هاك اساسله دأر —

آشاعیده کی سطرلر ، بین الملل آنتروپولوژی السیتوسنك صوك 3 نجی قونفره سنده (آمستردام ، ایلول 1927) قیمتدار و محترم خواجهم پروفیسور « ژورژ پاپیو Papillaud » طرفندن او قونفره بر راپورك ترجمه سیندر . بومتواضع و جدأ متفكر عالمك مساعیسندن ، اوفاجق بر نقطه‌ی اولسون ، تورك طوپراقلرنده کی اصیل علم منتسبلرینه طایرندیرمای بر وظیفه بیلام .

دوقنور شوکت عزیز

پسیقو پاتولوژیک عکس العملارك احاطه لی بر تدقیقندن ائله ایدیلن فایده‌ی کوستردی . پسیقو پاتولوژیک اولان حادثه‌لرده وراثتک اجرا ایله دیکی تأثیر هر کسجه معلوم در . وراثتله فردی بنیه آراسنده صیقی بر رابطه وارد در . فقط بو ، یعنی فردی بنیه و وراثت پیننده کی صمیمی رابطه‌نک معلوم اولسی ، مساعده کزله سوتیله به حکم که عمقه دوغرو کورتورن مرحله‌لردن آتیق بری در . و بو صوکنجی مرحله‌ده اولاماز . زیرا هیچ بر طبییک انکار ایتمه به چکی شو حقیقت میدانده در : بالذات خسته لق دخی محیطک ، حفظ الصحه‌نک تربیه و تقلیدک ، تهییجی صدمه‌لرک اجرای تأثیر ایله دکتری بر محصله در . بناء علیه بو طرز تفحصات مرضیه‌ی بر مستعد - ایستهرسه کز شویله دیلام . فردلرک وبالنتیجه تمثیل ایله دکتری عرقک بللی باشلی بنیه‌سنی افشایه مقتدر - بر مراقبه واسطه سیله اگاله چالیشق لزومی دویدم .

هانکی اصوللرله بونتیجه‌یه واصل اولمالی ؟ بو اصوللرک بزه « مشاهدلر » دن و « مشاهد » لرک شخصی عامللرندن مستقل « مشاهدلر » لر اعطا ایده بیلمه‌لری ایچون کافی درجه‌ده واضح اولمالری ضروریدر . کذا بو اصوللر سایه سننده ائله ایدیلن « وسطیلر » les moyennes و مشاهده ایدیلن « فردلر » اوزرنده مشمر مقایسه لریا پایاییلی بز . خلاصه ، کوچ بتدیکی نسبتده واضح مساحه‌لره دوغرو ایلمه‌لرک لازمدر . بلاواسطه اجرا ایدیلن پسیقوولوژیک مشاهده‌لرده دخی قطعی مساحه‌لر موجود ده کیلدر . بو قبیل مشاهدهلر ، حالت مرضیه تأثیریه آنورمال اولارق اعظام ایدلمش اولسه لر بیله بر آرز یوقاریده کچن تقیدلردن آزاده قالا مالر . فیزیولوژیک مشاهدهلر ایچون بر دینه جکمز یوقدر ؛ تحریآمزه بونوع مشاهدهلرک ایضا ایستدکاری خدمت آز دکلدر .

Biochimie بزه تقدیوی و تنفسی مبادلاتک صحیح بر صورتده تقدیرینه یاردم ایدیه‌ک و بنیه - Constitution اوزرنده ده قوتلی برایشقی سر به‌جک ، حالده در . مصلی - دموی تعامللر و Lapicque طرفندن انسان اوزرنده پک کوزهل تطبیق و مطالعه ایدیلن قروناقسی - Chronaxie متحرک لرک نظر دکتری بچق جلب ایدیورلر .

معین بر عرق زمره سنک روحیاً ارثی Psychique hereditaires قابلیت لرینی تفریق و دیگر Ethnique « قومی » زمره لرک کیلرله مقایسه لی بر تدقیقی اجرا ایتمک ، چوق کوچ اولویور .

فردلرک فردی واجتماعی طرز حیات لرینی تدقیق و تعقیبیدن عبارت اولان بلاواسطه مشاهده اصولی بزه هنوز - نه فائده بخش بر طرزده مقایسه به صالح ، قولایقله قابل مساحه ونه ده بر عرق توصیفه خادم علمی وسطیلر Moyennes scientifiques ائله ایدیه‌هاك - واضح واقعه لر اعطا ایتمه مشدر .

بو حال ممکن اولسه بیله آراشدیر یلاجق شی ، تولد آندن اعتباراً آلتان تربیه به ، تثبیتی غیر ممکن بر نسبتده مربوط و بناء علیه یالکز ارثی و عرق تأثیرلره عطف ایدیه‌مه‌جک اولان بر طاقم عکس العمللردر . مع هذا ، تربیه‌نک تأثیراته اهمیت و برمه‌مکدن عبارت اولان بو خطایه چوق دفعه دوشولویور . عصر لرجه مدتلك جدانی عنعناتیه محیط اجتماعینک ، اوزریمزه مؤثر اولان بر حال حاضرله ، بیکارجه یابانجی تقلید و تشبیلردن Initiatives مرکب بر ماضی بی عکس و خلاصه ابتدیردیکی اونوتولویور .

عرف ، لسان ، دین ، عمومی کولتور چو جوغک دماغی دوغدینی آندن اعتباراً یوغورور و تنظیم ایدهرلر ، ولادی قابلیت لرینی تنبیه و یا نهی ، بواسطه ادلرک نشو و نغاسنی تزید و یا توقیف ایلمه‌لر . و بو صورتله وراثت و تربیه‌نک تأثیراتی ، تحلیلی غیر قابل ، بر کل حالنده اختصار ایدن بر خلاصه دوغورورلر .

ایچنه محیط کونی‌نک تأثیراتی‌ده علاوه‌من لازم اولان بو تأثیر اوقادار ابرکن نفوذ ایلمه‌رکه چو جوغلرک مشاهده‌سنی تفسیرک زور لغنی پک آرتخیف ایدیه بیلیور . بناء علیه فعالیت ذهنیه‌منک تشکیل ایلمه‌دیکی بو پارلاق سطحی کچوب فردی سجیه‌ده چوق داها درین اولان یعنی فیزیولوژیک و بنیوی اساسی تشکیل ایدهن شیئی یا قالاق ضروریدر . موسیو Van loon [1]

(1) Dr: F. H. g. Van loon (la Haye) l'organisation de l'étude Comparative de la psychologie des races .

Institut International d'anthropologie. Ille Session. Amsterdam. 1927 « مترجم »

کواکلم اولدی عشقک آواره‌سی
غمزه‌کاک کیتمز جکر دن یاره‌سی
درده چون ایسته‌دم درمان ولی
یوویه‌ش لمنکدن اوزکه چاره‌سی

☞

دوست ، جسم ملکنه سلطان یتر
بو یروغی آنک بکا فرمان یتر
جان دخی تن ملکنه حکم ایتمسون
چون بر اقلیمه هان برخان یتر

☞

باشمه آغالیدن سودای عشق
اولدی جام بی سروبی پای عشق
دل خراب آباد و معمور اولیسر
چونکیم اولدی منزلی ماوای عشق

☞

دلبرک خدی کل خنداندر
شول مطرا سنبل زینخاندر
جان اگر تندن روان اولسه نه غم
اهل عشقک جانی چون جاناندر

☞

دوست ، لیلی ، کواکلم مجنوندر
فته لو قاشینه جان مفتوندر
یار وصلن آلمایان جان نقدینه
عشق بازارنده کی مغنوندر

☞

« عطائی » نک اصل آدی ، یوقاریده قید ایتدیکنز اوزره « اخی چلی » در . بونی شویله استدلال ایدیورز : بروسه موزه سننده کی مجموعه‌ده عطائینک :

پنه عزم رزم قلدی سرور خاور کونش
کیم دیار هنده چکدی صبحدم لشکر کونش
جوشنی اطلس کیوب زرین سپر آلدی آله
چرخ میدانده چکدی نقره کون خنجر کونش

دییه باشلایان قصیده سنک اوستنده « من کلام املح الشعرا اخی چلی بن حاجی عوض پاشا طاب ثراه » قیدی واردر . [*] حاجی عوض پاشانک بروسه‌ده کی مزارینک یاننده کی طاشده ایسه عربی عبارله ایله محرر کتبه‌دن حاجی عوض زاده اخی چلی‌نک - یعنی عطائینک - 841 سنه‌سی محرمنک صوکرنده وفات ایتدیکنی ده اوکره غمش اولویورز .

علی جانب

[*] لطیف ، عطائیدن بحث ابرکن « کونش قصیده‌سنی سلطان مراد آدینه اول بو دیعشدر . احمد پاشا نککی آکا نظیره در » در